

FÖRSVARSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2014 rd

Statsrådets utredning om Finlands roll som ledande nation i FN:s UNIFIL-insats i Libanon

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Utrikesutskottet sände den 11 november 2014 en kompletterande skrivelse 1. UM 29.10.2014 om Finlands fortsatta deltagande i FN:s UNIFIL-insats i Libanon (USP 3/2013 rd) till försvarsutskottet för utlåtande.

- ambassadråd Jonna Laurmaa, utrikesministeriet
- äldre avdelningsstabsofficer Hannu Teittinen, försvarsministeriet
- avdelningsstabsofficer, överstelöjtnant Kari Kaakinen, Huvudstaben.

Sakkunniga

Utskottet har hört

Samband med andra handlingar

Försvarsutskottet har tidigare behandlat UNIFIL-insatsen i sitt utlåtande FsUU 3/2013 rd.

UTREDNINGEN

Finland påtog sig i november 2013 ledningsansvaret för den finsk-irländska bataljonen i UNIFIL-insatsen i enlighet med republikens presidents beslut den 15 mars 2013. Genom beslutet utökades den finländska styrkan till högst 350 personer. Den finsk-irländska bataljonen uppgår till sammanlagt ca 500 personer. I enlighet med beslutet och i enlighet med vad som överenskommits med FN och Irland fortgår Finlands ledningsansvar till den 31 maj 2015.

FN har föreslagit att Finland ska fortsätta delta i operationen också därefter. Även Irland kommer utgående från tillgängliga uppgifter och planer att fortsätta sitt långvariga deltagande i operationen.

Frågan om förlängt deltagande i insatsen för Finlands vidkommande har behandlats av repu-

blikens president och utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet vid mötena den 6 juni 2014 respektive den 3 oktober 2014. Såväl deltagandet i operationen som ledningsansvaret ansågs viktiga. Republikens president och utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet antog den 20 oktober som sin linje att Finland bereder sig på ett fortsatt deltagande i insatsen med samma styrka som för närvarande och med ledningsansvaret för den finsk-irländska bataljonen i ytterligare ett år, alltså 1.6.2015—31.5.2016.

Som beräkningsgrund för deltagandet har det nuvarande antalet soldater använts, dock högst 350. Rollen som ledande nation för operationen under ytterligare ett år, alltså 1.6.2015—31.5.2016, innebär nya kostnader som överskrider ramförslaget för utrikesministeriets huvudti-

tel med sammanlagt 18,1 miljoner euro (15,9 miljoner euro 2015 och 2,2 miljoner euro 2016). De extra kostnaderna på sammanlagt 15,5 miljoner euro (6,2 miljoner euro 2015 och 9,3 miljoner euro 2016) under försvarsministeriets huvudtitel kan enligt nuvarande uppgifter täckas med de medel för beredskap som

reserverats för åren 2014 och 2015 under moment 27.30.20.

Avsikten är att extrakostnaderna ska inkluderas i den kompletterande budgetproposition för 2015 som kommer att ges i oktober. Den kompletterande budgetpropositionen kommer att lämnas till riksdagen den 21 november 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmän bedömning av utredningen

FN har föreslagit att Finland ska fortsätta delta i UNIFIL-insatsen också efter maj 2015. Försvarsutskottet anser det ändamålsenligt att Finland fortsätter att ha ledningsansvaret för den finsk-irländska bataljonen fram till den 31 maj 2016. Irland har traditionellt varit Finlands partner i tidigare krishanteringsinsatser. Enligt inkommen utredning har försvarsmakten bortsett från vissa skillnader i förhållningssätt varit nöjd med samarbetet inom den finsk-irländska bataljonen.

Det konstateras i utredningen att säkerhetsläget i Libanon i det område där UNIFIL-insatsen pågår, alltså söder om floden Litani, har förblivit i stort sett stabilt. Utskottet omfattar bedömningen enligt utredningen och sakkunnigutfrågningen att insatsen har haft en lugnande inverkan på säkerhetsläget i området. Den sammantagna effekten av UNIFIL-insatsen tillsammans med UNDOF- och UNTSO-insatserna måste också granskas. Dessa tre FN-ledda uppdrag är viktiga element i det internationella samfundets insats för att upprätthålla stabiliteten i Mellanöstern. Med hjälp av operationerna får man också en heltäckande lägesbild av i vilken riktning säkerhetsläget i området är på väg.

Enligt inkommen utredning märks inbördeskriget i Syrien ofrånkomligen av också som en försämring i säkerhetsläget i Libanon, särskilt på grund av att Hizbollah stöder Assad-regimen och är en viktig maktfaktor i Södra Libanon. De konkreta konsekvenserna av inbördeskriget

märks för UNIFIL-operationens vidkommande inom den östra ansvarssektorn i form av vägbomber. I den finländska truppens ansvarssektor i Västra Libanon har vägbomberna inte utgjort något problem. De finländska styrkorna har kunnat patrullera normalt inom sitt område. Det försämrade säkerhetspolitiska läget har märkts i form av ökade oroligheter på den finsk-irländska bataljonens område i bland annat flyktinglägren. Åtminstone hittills har myndigheterna i Libanon trots det förmått ta hand om problemen. Det är ändå skäl att bereda sig på att säkerhetsläget förvärras ytterligare.

De militära grunderna för Finlands deltagande

Finlands totala insats i internationella krishanteringsoperationer omfattar för närvarande cirka 550 soldater, varav operationen i Libanon är den i särklass mest omfattande med sina 350 soldater. Finland har deltagit i UNIFIL-operationen i flera repriser; 1982—2001 och 2006—2007. Den aktuella insatsen inleddes våren 2012, och nu ansöks om förnyat deltagande till slutet av maj 2016.

Det är meningen att den finländska styrkan ska utföra sitt uppdrag, nämligen att patrullera, upprätthålla kontakten med de lokala myndigheterna och samla in information, tillsammans med de väpnade libanesiska styrkorna. Enligt en utredning deltar den libanesiska armén i omkring 10 procent av patrulleringsuppdragen. Utskottet betonar betydelsen av att det i utredningen angivna målet att ansvaret för säkerheten helt övergår till de libanesiska myndigheterna uppfylls.

Fördelarna av UNIFIL-insatsen motiverades på olika sätt i utredningen och vid utfrågningen av sakkunniga. För det första har Finland i egen-skap av ledande nation möjlighet att testa och utveckla ett modernt ledningssystem. För det andra ger operationen stampersonal och reservister goda möjligheter till utbildning. Vidare framfördes det att det är bra att Finland deltar med en större styrka i en krishanteringsinsats, att man genom deltagandet i UNIFIL stöder den FN-ledda krishanteringen och att ett synligt deltagande hjälper fram finländska officerare i konkurrensen om de ledande uppdragen i FN-insatserna. Som ytterligare argument för det fortsatta deltagandet angavs att de investeringar i infrastruktur som Finland gjort i lägren kan utnyttjas bättre genom ett långvarigt deltagande.

Utskottet anser att de synpunkter som framförts är motiverade, men ifrågasätter trots det påståendet att satsningarna på infrastruktur skulle vara ett hållbart argument för att förlänga deltagandet, om inte några andra vägande skäl talar för det. Även om UNIFIL-insatsen inte är lika militärt krävande som ISAF-insatsen i Afghanistan, höjer den erfarenhet som väpnad patrullering i krävande mångkulturella förhållanden ger de finländska styrkornas färdigheter också med tanke på det inhemska försvaret.

Här vill utskottet poängtera vikten av att vårt land anvisar tillräckliga medel för reservistutbildningen.

Övrigt

Försvarsutskottet vill lyfta fram de stödarrangemang som gäller krishanteringsuppdrag och personalens ställning. Frågan är viktig, inte minst för att det finländska deltagandet i internationella krishanteringsinsatser bygger på frivillighet. Enligt utskottet bör man utveckla systemen för omsorg om krishanteringsveteranerna och fortsatt utvärdera hur systemen fungerar. I och med att kravnivån och riskerna inom krishanteringen ökar är det absolut nödvändigt att man tar ansvar för rehabiliteringen av de som skadats fysiskt eller psykiskt under uppdraget och att det nationella programmet för krishanteringsveteraner färdigställs så snart som möjligt.

Ställningstagande

Försvarsutskottet föreslår

att utrikesutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 19 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Niinistö /saf
vordf. Seppo Kääriäinen /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Thomas Blomqvist /sv
Timo Heinonen /saml
Mika Kari /sd
Esko Kurvinen /saml
Pentti Oinonen /saf

Tuula Pelttonen /sd (delvis)
Eero Reijonen /cent
Ismo Soukola /saf
Eero Suutari /saml
Sofia Vikman /saml
Tuula Väättäinen /sd
Jyrki Yrttiaho /vg.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.